

Sanat ?lgisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sanat ?lgisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29995>

Özet

Sanat ?lgisi Ölçe?i (S?Ö), ö?retmen adaylar?n?n sanata yönelik ilgi düzeylerini kapsamlı bir ?ekilde de?erlendirmek amacıyla Orhan Ta?kesen taraf?ndan 2014 y?l?nda geli?tirilmis? öz-bildirim tipi bir ölçme aracıdır. Ölçek, bireyin sanata olan ilgisini hem içsel, bilişsel ve duygusal (Duygu-Dü?ünce Boyutu) hem de d??sal ve gözlemlenebilir (Davran?? Boyutu) olmak üzere iki temel boyutta ölçmektedir. Toplam 20 maddeden olu?an bu ölçek, yüksek iç tutarlılık ve güçlü yapısal geçerlik kanıtları sunarak psikometrik açıdan sağlam bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Sanat ilgisi, Psikometrik ölçek geliştirme, Do?rulayıcı Faktör Analizi, Ö?retmen adaylar?, Duygu-Dü?ünce Boyutu, Davran?? Boyutu, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Orhan Ta?kesen

Amaç

Sanat ?lgisi Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmen adaylar?n?n sanata yönelik ilgi düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Geliştirme çalışması, aynı zamanda ö?retmen adaylar?n?n kişilik tipleri ile sanata olan ilgileri arasındaki ilişkiyi de belirlemeyi hedeflemiştir.

Bu ölçek, bireylerin sanatsal faaliyetlere ne kadar değer verdi?ini, bu faaliyetleri ne sıklıkta takip etti?ini ve sanatsal konular hakkında ne kadar dü?ündü?ünü belirleyerek eğitim psikolojisi ve sanat eğitimi alanındaki araştırmalara katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle ö?retmenlik mesle?i gibi yaratıcı ve kültürel farkındalığın önemli olduğu alanlarda adaylar?n sanata olan eğilimlerini saptamak için önemlidir.

Yapı

Sanat ?lgisi Ölçe?i, sanata olan ilgiyi ölçmek üzere iki ana boyuttan olu?an psikolojik bir yapı ölçmektedir. Bu iki faktörlü yapı, bireyin sanata olan ilgisinin hem içsel hem de d??sal bileşenlerini temsil eder.

Yapının ilk boyutu olan **Duygu-Dü?ünce Boyutu**, bireyin sanata yönelik bilişsel de?erlendirmelerini, duygusal tepkilerini ve sanata dair içsel inançlarını içerir. İkinci boyut olan **Davran?? Boyutu** ise, bireyin sanatsal faaliyetlere aktif katılımını, sanatsal etkinlikleri takip etme sıklığını ve sanata yönelik gözlemlenebilir eylemlerini kapsamaktadır. Her iki boyut da 10'ar maddeden oluşmaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, bir dizi istatistiksel test ve özellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA, önerilen iki faktörlü modelin gözlemlenen veri ile uyumunu de?erlendirmi?tir.

Yap?lan analizler sonucunda, Ki-kare de?eri ($\chi^2 = 570.29$, $N=171$, $sd= 168$) ve χ^2/sd oran?n?n (3.39) kabul edilebilir düzeyde anlaml? oldu?u gözlemlenmi?tir ($p=0.00$). Ölçe?in uyum iyili?ini de?erlendirmek için çe?itli uyum indeksleri incelenmi?tir. Bu indeksler, modelin makul düzeyde uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

?ncelenen uyum indeksleri ve elde edilen de?erler ?unlard?r:

Yakla??k Hatalar?n Ortalama Karekökü (RMSEA): .052 (Kabul Kriteri: < .05'e yak?n)

Uyum ?yili?i (Goodness of Fit ?ndeks - GFI): .90 (Kabul Kriteri: > .90)

Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (Comparative Fit ?ndeks - CFI): .90 (Kabul Kriteri: > .90)

Düzeltilmi? Uyum ?ndeksi (Adjusted Goodness of Fit ?ndeks - AGFI): .89 (Kabul Kriteri: > .90'a yak?n)

Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi (Normed Fit ?ndeks - NFI): .89 (Kabul Kriteri: > .90'a yak?n)

Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi (NonNormed Fit ?ndeks - NNFI): .90 (Kabul Kriteri: > .90)

Standardize Edilmi? Hatalar?n Ortalama Karekökü (Standardized Root-Mean-Square Residual - SRMR): .048 (Kabul Kriteri: < .05)

Bu de?erler ?????nda (özellikle SRMR, GFI, CFI ve NNFI de?erlerinin s?n?rda veya kabul edilebilir düzeyde olmas?), önerilen iki faktörlü modelin gözlenen veriyi temsil etme konusunda makul bir uyum sergiledi?i sonucuna var?lm??t?r.

Güvenirlik

Sanat ?lgisi Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçek, Duygu-Dü?ünce ve Davran?? olmak üzere iki alt boyuttan olu?maktadır. Her bir alt boyutta 10 madde bulunmaktadır.

Güvenilirlik çal??malar? neticesinde, ölçe?in genel iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach Alfa katsay?s? .84 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, psikometrik standartlara göre ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir ve tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda yap?lan geçerlik testleri, 20 maddelik yap?n?n iki temel faktör alt?nda topland??n? göstermi?tir. Bu faktörler, ölçe?in yap?s?sal temelini olu?turur ve sanata olan ilginin farklı yönlerini temsil eder.

Faktör yap?s? ve madde da??l?m? a?a??daki gibidir:

1. Faktör: Duygu-Dü?ünce Boyutu (10 Madde): Bu faktör, 1, 3, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 16, 17 numaral? maddelerden olu?maktadır ve bireyin sanatla ilgili içsel tutumlar?n? ve bili?sel de?erlendirmelerini yans?t?r.

2. Faktör: Davran?? Boyutu (10 Madde): Bu faktör, 2, 4, 7, 8, 10, 12, 15, 18, 19, 20 numaral? maddelerden olu?maktadır ve bireyin sanatsal faaliyetlere yönelik pratik eylemlerini ve kat?l?m?n? ölçer.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, bu iki faktörlü yap?n?n teorik modelle uyumlu oldu?unu ve verilerle makul düzeyde örtü?tü?ünü desteklemi?tir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Öz-bildirim ölçe?i)

Format: 20 maddelik, 5'li Likert ölçe?i format?nda.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri (Ö?retmen adaylar?).

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle üniversite ça??).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas?, ö?retmen adaylar? üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, her bir maddeye yönelik ki?isel görü?lerini 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 5 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda derecelendirir. Ölçekte baz? maddeler ters puanlanmaktadır (3, 5, 9, 13, 16). Yüksek puan, sanata olan ilginin yüksek oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Sanat e?itimi, Sanatsal ilgi, Psikometri, Faktör yap?s?, ?ç tutarl?l?k, Ö?retmenlik mesle?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresi: orhantaskesen@erzincan.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Orhan Ta?kesen (Erzincan Üniversitesi, E?itim Fakültesi, E?itim Bilimleri Bölümü).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2014 yılında Orhan Taşkesen tarafından geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Makalenin orijinal PDF'ini aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

[sanat-ilgisi-olcegi-toad.pdf](#)

[sanat-ilgisi-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin yayınlandığı akademik dergi sayısına bu linkten ulaşılabilir: academicjournals.org

Kaynaklar

Orhan, T. (2014). Developing interest in art scale and determining the relation between personality type of teacher candidates and their interest in art. *Educational Research and Reviews*, 9(8), 216-226. doi:10.5897/ERR2014.1741

Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.

Sanat İlgisi Ölçeği Maddeleri

Ölçeklendirme: 1=Kesinlikle Katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum

Sanatla ilgili olduğumu düşündüğüm bir afiş gördüğümde durup bakarım

Gazetelerin kültür ve sanat sayfalarını okurum.

Arkadaşlarımla sanat üzerine sohbet etmekten zevk almam. ®

Sanatın bir dalaıyla amatörce uğraşırım.

Resim sergileri ilgimi çekmez. ®

Müzik albümlerinin içerisinde müzisyen bilgilerini okurum.

Konserlerde enstrümanlarla ilgili bilgilendirmeleri dikkate alırım.

Sanatla uğraşan bireylerin daha yaratıcı olduğunu düşünürüm.

Gazetelerin kitap tanıtım eklerini okumayı sevmem. ®

Ailemdeki bireylerle sanat olayları üzerine konuşur, tartışırım.

Harçlardan sanatsal faaliyetler için para ayırmam gerektiğini düşünürüm.

Güzel bir fotoğraf gördüğümde fotoğrafı ilginç bilgi alma isteği duyarım.

İnternette sanatsal olayları takip etmekten hoşlanmam. ®

Sanat?n bireyin geli?imi için gerekli oldu?unu dü?ünürüm.

Televizyonda sanata ili?kin bir haber kula??ma geldi?inde dönüp bakar?m.

Müzik albümü almaktan ho?lanmam ®

Sanatsal faaliyetlerle ilgili olumlu dü?üncelere sahibim.

Bir konserde eserle ilgili bilgilendirmeleri dikkate al?r?m.

?nternetten sanatç?lar? ve yap?tlar?n? ara?t?rmay? severim.

Sergilere bilgi ve deneyimi olabilece?ini dü?ündü?üm bir arkada??mla giderim.

ARABPSYCHOLOGY.COM